

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 18.7.2007
СОМ(2007) 414 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА**

**Посрещане на предизвикателствата, свързани с недостига на вода и сушите в
Европейския съюз**

{SEC(2007) 993}
{SEC(2007) 996}

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Посрещане на предизвикателствата, свързани с недостига на вода и сушите в Европейския съюз

(текст от значение за ЕИП)

Достъпът до достатъчно количество вода с добро качество е от съществено значение за всекидневния живот на всяко човешко същество и повечето икономически дейности. В настоящия момент обаче, недостигът на вода и сушите се оказват голямо предизвикателство и промяната на климата се очаква допълнително да влоши нещата. Това е световен проблем, който засяга и Европейския съюз.

През последните тридесет години значително нараснаха броят и интензивността на сушите в ЕС. Броят на районите и хората, засегнати от суши нарасна с почти 20 % между 1976 г. и 2006 г. Една от най-мощните суши бе през 2003 г., когато бяха засегнати над 100 милиона души и една трета от територията на ЕС. Стойността на щетите за европейската икономика бе поне 8,7 милиарда EUR. Общата стойност на щетите от сушите през последните тридесет години възлиза на 100 милиарда EUR. Средните годишни разходи се увеличиха четворно през същия период¹.

Докато "суша" означава временно намаление на разполагаемата вода, дължащо се, например, на недостатъчни валежи, "недостигът на вода" представлява превишение на търсенето на вода над използваемите при устойчиви условия водни ресурси. Поне 11 % от населението на Европа и 17 % от нейната територия досега са били засегнати от недостиг на вода. Последните тенденции показват значително нарастване на разпространението на недостига на вода из цяла Европа.

Следователно недостигът на вода и сушите са от значение не само за тези, които управляват водните ресурси. Те имат директно влияние върху гражданите и икономическите сектори, които използват вода или зависят от нея като селско стопанство, туризъм, промишленост, енергетика и транспорт. Особено производството на водна енергия, което е неутрален по отношение на емисиите на въглерод в атмосферата енергиен източник, сериозно зависи от наличието на водни ресурси. Недостигът на вода и сушите имат и по-широко влияние върху естествените ресурси като цяло чрез отрицателните странични ефекти върху био-разнообразието, качеството на водата, нарасналия риск от горски пожари и обедняването на почвата.

¹ http://ec.europa.eu/environment/water/pdf/1st_report.pdf

В контекста на прогнозираните климатични промени, независимо от значителните усилия на ЕС за намаляване на емисиите, се очаква тази тенденция да продължи и дори да се влоши, както се подчертава в наскоро приетата Зелена книга на Комисията за адаптиране към климатичните промени. Според Междуправителствената група по изменение на климата², климатичните промени биха довели до недостиг на вода за между 1,1 и 3,2 милиарда души, ако температурите нараснат от 2 до 3 градуса по Целзий. При тези обстоятелства, разработването на ефективни стратегии за управление на риска от суши добива приоритетно значение за ЕС.

На 10 януари 2007 г. Комисията прие Пакет за енергетиката и климата, който да даде насоки на ЕС за постигането на устойчива, конкурентноспособна и сигурна енергийна политика. Една от централните му теми е справянето с енергийните предизвикателства като преди да се потърсят алтернативи, първо се положат усилия енергията да се използва по-ефективно. Този подход се отнася и за недостига на вода и сушиите. Първостепенен приоритет за справяне с недостига на вода и сушиите е да се премине към водно ефективна и пестяща вода икономика. Пестенето на вода означава и спестяване на енергия, тъй като извличането, преносът и обработката на вода са свързани с високи енергийни разходи. В този контекст, от съществено значение е да се подобри управлението на търсенето на водата. Точно както и енергията, водата е необходима за всяка човешка, икономическа и обществена дейност. Следователно е необходимо да се разгледат широк набор от възможни политики.

Имайки предвид гореизложеното, настоящето съобщение представя начален набор от възможни политики на европейско, национално и регионално равнище, за да се посрещнат и смекчат предизвикателствата, поставени от недостига на вода и сушиите. Комисията остава твърдо решена да продължи да поставя въпроса на международно равнище и по-конкретно чрез Конвенцията за борба с опустиняването и Рамковата конвенция за климатичните промени на Организацията на обединените нации.

Настоящото съобщение е и в отговор на молбата за действие по отношение на недостига на вода и сушиите, отправена от Съвета по околна среда през юни 2006 г.

1. ПОСТАНОВКА НА ПРОБЛЕМА

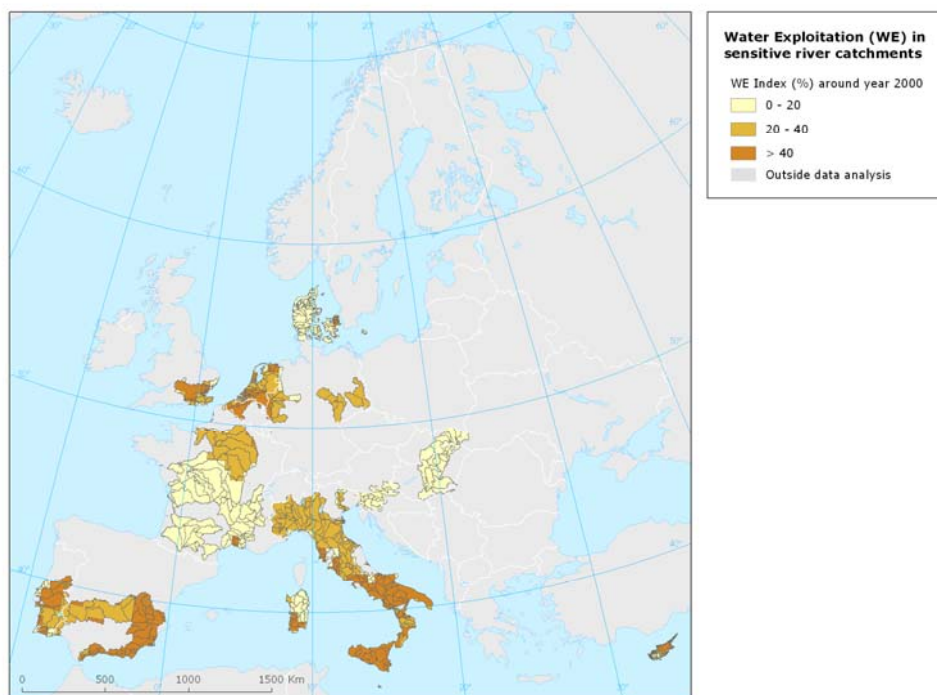
Необходимо е да бъдат посрещнати следните предизвикателства:

- **Напредъкът към цялостно прилагане на Рамковата директива за водите³** (оттук нататък наричана „РДВ“), водещата директива на ЕС за политика по отношение на водата, е от приоритетно значение за преодоляване на лошото управление на водните ресурси.
- Този проблем често е резултат от неефективни политики за ценообразуване на водата, които обикновено не отчитат чувствителността на водните ресурси на местно ниво. Принципът „заплащане от ползвателя“ почти не се използва извън секторите за доставяне на питейна вода и обработка на отпадните води. Въвеждането на този

² IPCC WGII Четвърти доклад за оценка, 6 април, 2007 г.

³ Директива 2000/60/ЕО за установяване рамка за действие на Общността в областта на политиката за водите.

принцип на ниво ЕС би сложило край на ненужни загуби или разхищение, осигурявайки разполагаема вода за основни нужди в Европа като цяло, включително всички части на трансграничните речни басейни. С други думи, то би насърчило ефективното използване на водата.

- Планирането на използването на земята също е една от основните движещи сили при ползването на водата. Неподходящото разпределение на водата между икономическите сектори води до дисбаланс между нуждите от вода и съществуващите водни ресурси. За да се измени схемата на разработване на политиката и да се премине към по-ефективно планиране на използването на земята на съответните нива се изисква прагматична промяна.
- Съществува огромен потенциал за пестене на вода в Европа като цяло. Тя продължава да разхищава поне 20 %⁴ от водата си поради неефективност. Пестенето на вода трябва да стане приоритет и следователно трябва да се проучат всички възможности за подобряване на водната ефективност. Разработването на политики трябва да се основава на ясна йерархизация на възможните решения за справяне с проблема с водата. Създаването на допълнителна инфраструктура за доставяне на вода би трябвало да се разглежда като вариант, когато всички други възможности, включително политиката за ефективно ценообразуване на водата и финансово ефективните алтернативи са били изчерпани. При ползването на вода също би трябвало да се въведат приоритети: ясно е, че публичното доставяне на вода винаги би трябвало да е най-значимия приоритет, за да се осигури достъп до адекватно осигуряване на вода.

⁴ Ecologic, Report on EU water saving potential, юни 2007 г.

- По-нататъшното интегриране на свързани с водата съображения в секторните политики, засягащи водните ресурси, е от първостепенно значение, за да се премине към култура на пестене на вода. Достиженията при интегрирането на ниво ЕС, национално и регионално равнище се различават значително в различните сектори. Най-общо, налице е отсъствие на последователност и дори вредни въздействия върху защитата на водните ресурси.
- Най-накрая, за да бъдат напълно ефективни, политическите действия по отношение на недостига на вода и сушите трябва да се основават на висококачествени знания и информация за мащаба на предизвикателствата и прогнозираните тенденции. Съществуващите европейски и национални програми за оценка и мониторинг не са нито интегрирани, нито изчерпателни. Следователно, запълването на празнотите в научното познание и осигуряването на съпоставимост на данните в ЕС са предварителни и необходими условия. В този контекст, научните изследвания трябва да играят съществена роля, осигурявайки знания и подкрепа при провеждането на политиките.

2. ПОСРЕЩАНЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО: НАСОКИ НА ПОЛИТИКАТА ЗА БЪДЕЩИ ДЕЙСТВИЯ

При консултации между основните заинтересовани страни и съразмерната оценка на въздействието, осъществени във връзка с изготвянето на настоящето съобщение, се оказва, че един интегриран подход, основан на комбинация от възможни варианти, би бил по-удачен за посрещане на предизвикателствата, свързани с недостига на вода и сушите, в сравнение с алтернативи, основани на доставянето на вода или само на икономически инструменти.

През следващите месеци ще са необходими по-нататъшни икономически и правни анализи, за да се уточни подробно потенциалното, осъществимото и възможното разположение във времето на всеки от разглежданите варианти. Преди въвеждането на която и да е от предложените мерки, би трябвало да се направи оценка на въздействието.

2.1. Определяне на правилната цена на водата

Представяне на проблема:

Комисията активно насърчава използването на пазарни инструменти в контекста на околната среда, както се подчертава в наскоро приетата Зелена книга за пазарните инструменти⁵. Съществуващата правна база в РДВ предлага широка гама от възможности за справяне чрез такива инструменти както с недостига на вода, така и със сушите. Независимо от специфичните изисквания на РДВ (член 9), досега икономическите инструменти не се използват широко от държавите-членки. Политики за оценяване, които могат да изглеждат много добре замислени, е възможно да се окажат напълно неефективни, ако по-голямата част от водочерпенето дори не се измерва или регистрира от компетентните органи. РДВ (член 11) изисква прилагането на систематичен контрол върху водочерпенето.

⁵ Зелена книга за пазарните инструменти за целите на екологията и свързани с нея политики, COM(2007) 140.

В перспектива:

На национално ниво до 2010 г.:

- В съответствие с изискванията на РДВ, да се въведат тарифи за водата, основани на икономическа оценка за нейното използване и стойност с подходящи преференции за ефективно използване на водните ресурси и принос на различните форми на използване на вода за възстановяване на разходите по услугите, свързани с нея. Принципът „заплащане от ползвателя“ би трябвало да се превърне в правило, независимо от това откъде идва водата. Въпреки това, частните домакинства би трябвало да имат достъп до адекватно доставяне на вода без значение какви са техните финансови възможности.
- Да се засилят усилията за въвеждане на програми за задължително отчитане на водата във всички сектори, използващи водни ресурси.
- По-общо казано, да се осигури цялостно прилагане на РДВ, за да се гарантират или възстановят устойчиви водни ресурси.

Добри практики:

Във Франция напоителните системи трябва да са снабдени с водомери, когато се надхвърлят определени прагове на водочерпене. През периода 2000–2003 г., нивото на оборудване нарасна от 54 % на 71 %, което представлява 85 % от цялата напоявана територия.

2.2. По-ефективно разпределяне на водата и свързаното с нея финансиране

2.2.1. Подобряване планирането на използването на земята

Представяне на проблема:

Икономическото развитие на някои речни басейни може да доведе до неблагоприятни въздействия върху наличието на водни ресурси. Особено внимание би трябвало да се обърне на речни басейни, които са изправени пред почти постоянно състояние на интензивна употреба или недостиг на вода. Съществуващите политики на ЕС проявяваха тенденция да изострят чувствителността на тези басейни. Например широкото развитие на туристически курорти в чувствителни речни басейни доведе до значително въздействие върху местните водни ресурси. Фермерството също оказва значително влияние особено във връзка с напояването. Свръхводочерпенето остава сериозен проблем също и поради непълното разделяне на производството от помощите за селскостопанските производители в някои държави-членки. Последователни промени на Общата селскостопанска политика (ОСП) и особено подкрепата за селскостопанско развитие вече допринесоха за подобряване на положението. По-нататъшното уточняване на ОСП и „проверката на състоянието“ ѝ през 2008 г. биха могли да предоставят възможности за обмисляне как по-нататък да се интегрират въпроси, свързани с количеството на водата в съответните инструменти на ОСП. В този контекст би могло например да се разгледа до каква степен ОСП и „проверката на състоянието“ през 2008 г. биха насърчили по-цялостна употреба на пълното разделяне на производството от помощите за селскостопанските производители и биха увеличили помощта за управление на водите в рамките на програмите за селскостопанско

развитие. Също така ще бъде важно да се анализира влиянието на увеличаването на биогоривата върху наличието на вода. Всички производства, включително тези с напояване и на биомаса, както и всички икономически дейности би трябвало да се адаптират към количеството на водата, налична на местно ниво. Това е ключово условие за устойчивото планиране на използването на водата в Европа.

В перспектива:

На европейско ниво:

- Нарасналият акцент върху устойчивото земеделие през последното десетилетие предоставя полезна платформа за дебат по политиката за по-нататъшен напредък с цел да се увеличи устойчивостта на управлението на водата. Това ще бъде от особено значение до въвеждането на планове за управление на речните басейни през 2010 г.
- По-нататъшна оценка на взаимната връзка между развитието на биогоривата и наличието на вода.

На национално ниво:

- Осигуряване на стриктно прилагане на Директивата⁶ за стратегическа екологична оценка във всички икономически сектори. Държавите-членки все още трябва да засилят своите национални процедури и да осигурят адекватно предпазване от каквото и да е въздействие върху околната среда чрез условията, придружаващи окончателните решения.
- Държавите-членки да бъдат насърчени да идентифицират речни басейни, които са изправени пред почти постоянно състояние на интензивна употреба или недостиг на вода.
- За тези речни басейни да се създадат подходящи регламенти за възстановяване на устойчив баланс. Доброволни схеми биха могли да имат положителен принос и би трябвало да се насърчават. Ако в много чувствителни сфери резултатите се окажат недостатъчни, би трябвало да се въведат задължителни мерки за пестене на вода и водна ефективност. Всички мерки в крайна сметка ще бъдат част от програмите на РДВ.

Добри практики:

В рамките на Конвенцията за борба с опустиняването на Организацията на обединените нации, Гърция е създавала национална програма за действие, в която се разглеждат специфични мерки за посрещане на несъответствието между търсене и предлагане.

⁶ Директива 2001/42/ЕО, (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30).

2.2.2. Финансиране на водната ефективност

Представяне на проблема:

Потенциалът за водна ефективност не е използван в пълна степен в ЕС. Въпреки че са финансово ефективни, някои мерки не се осъществяват, тъй като няма достатъчно ресурси за тях.

Посрещането на предизвикателствата, породени от климатичните промени и в частност от недостига на вода и сушите, е един от приоритетите на регионалната политика на ЕС през периода 2007–2013 г. Новата законодателна рамка дава възможност за инвестиции в инфраструктура, свързана с управлението на водните ресурси (съхранение, дистрибуция и обработка), чисти и водоефективни технологии, както и мерки за превенция на рисковете.

Европейските фондове и държавни помощи предлагат значителни възможности за посрещане на това предизвикателство, но без съмнение бюджетите са недостатъчни, за да се отговори в нужната степен на всички въпроси.

Националните приоритети също могат да имат обратен ефект, насърчавайки приоритизирането на създаването на допълнителна инфраструктура за доставяне на вода като основен вариант, което е в противовес с йерархизацията на възможните решения за справяне с проблема с водата и нуждата на първо място да се подкрепят мерките за пестене на вода и подобряване на ефективността. Продължава да бъде от съществено значение осигуряването на достатъчно обвързване на разпределението на финансирането с независими и предварителни доказателства за пълно прилагане на пестенето на вода и ефективност, ефективна политика за ценообразуване и отчитане на водата, минимални резултати от дейността на публичните мрежи за доставяне на вода или възстановяване на разходите по проектите от засегнатите ползватели на водата. Националните мерки за подкрепа трябва изцяло да съблюдават и правилата за държавните помощи, където те са приложими.

В перспектива:

На ниво ЕС:

- Да се доуточнят съществуващите стратегически насоки на Общността за създаване на водна инфраструктура и в контекста на регионалната политика и политиката за селскостопанско развитие да се реши дали е необходим допълнителен напредък по отношение на екологичните предварителни условия, свързани с ефективното управление на водата преди оказването на подкрепа за каквато и да е допълнителна водна инфраструктура или оборудване.
- Да се проучи по какъв начин секторните политики биха могли по-добре и в по-голяма степен да допринесат за ефективно управление на водата като свързаните с тях средства се използват за насърчаване на доставката на екологични услуги от ползвателите на вода по ефективен начин.

На национално ниво:

- Осигуряване на ефективно използване на европейските и национални фондове за подобряване на управлението на търсенето на вода особено чрез мерки за адаптиране, устойчиви практики, повече пестене на вода, системи за мониторинг и приспособени инструменти за управление на риска.
- Разработване на фискални преференции за въвеждането на механизми и практики за водна ефективност, особено в областите с недостиг на вода, като се вземат под внимание социалния контекст и възможните регионални различия.

Добри практики:

Кипър е предприел мерки за съхранение на водните ресурси на ниво домакинство, насърчавайки повторната употреба на „сивата вода“ (напр. от пране или перални машини) за поливане на градини и почистване на тоалетни, намалявайки потреблението на вода на глава от населението с над 40 %. През 2007 г. държавните субсидии покриват 75 % от разходите на системата.

В Германия една пета от най-големите градове поддържат вече повече от 10 години поливни системи с дъждовна вода с крайна цел оборудване на 15 % от сградите до 2010 г.

2.3. Подобрене на управлението на риска от сушиите

2.3.1. Разработване на планове за управление на риска от сушиите

Представяне на проблема:

Вследствие на нарасналите суши през изминалите няколко години, някои държави-членки преминаха от управление на кризите към управление на сушиите. Свързаните с това мерки често имат за резултат създаването на изчерпателни планове за управление на сушиите с обозначаване на зоните с напрежение при потреблението на вода, нива на сигнализиране, системи за ранно предупреждение и т.н. РДВ предоставя цялата нужна гъвкавост за разработването на специфични планове за управление на сушиите в засегнатите речни басейни.

В перспектива:

На европейско ниво:

Засилване на обмена на информация и добри практики за управление на риска от суши. Идентифициране на методологии за определяне на прагови нива и райони, подлежащи на опасност от суши. До края на 2008 г. да се разработят препоръки.

На национално ниво:

- До 2009 г. да се съставят специфични планове за управление на риска от суши, които да допълнят, където е необходимо, плановете за управление на речните басейни на РДВ в съответствие с нейните разпоредби (член 13, параграф 5).

Добри практики:

Испания и Холандия вече са въвели национални планове за посрещане на риска от суши.

Европейската мрежа от експерти, съставена като част от Общата стратегия за прилагане на РДВ, работи по разработването на планове за управление на сушите. Първият семинар се състоя по инициатива на Испания през юни 2007 г.

*2.3.2. Разработване на обсерватория и система за ранно предупреждение при суши***Представяне на проблема:**

В момента Комисията разработва Европейска обсерватория за сушите, която ще засили познанията по въпроса. Ефективните системи за предупреждение също са основно измерение на управлението на риска. Поради това една система за ранно предупреждение ще бъде подходящото решение за подобряване на подготовката за суши на съответните органи. Тази система ще интегрира подходящите данни и резултати от изследвания, мониторинга на сушите, тяхното откриване и прогнозиране на различни пространствени равнища, от местни и регионални действия до поглед върху континента на ниво ЕС, и ще направи възможна оценката на бъдещи събития.

В перспектива:

На европейско и национално ниво:

- До 2012 г. да се разработят прототипи и да се въведат процедури за прилагане на оперативна Европейска обсерватория за сушите и система за ранно предупреждение.

Добри практики:

В контекста на Конвенцията на Организацията на обединените нации за борба с опустиняването, Словения е домакин на Център за управление на сушите в Югоизточна Европа, който работи по готовността за суши и техния мониторинг, прогнозиране и управление.

В контекста на Петата рамкова програма бе предложено създаването на Европейски център за сушите. Това е виртуален център за знания, който насърчава сътрудничеството и изграждането на капацитет между научните работници и общността на потребителите, като по този начин увеличава подготовката и съпротивата на обществото при суши.

*2.3.3. По-нататъшно оптимизиране на използването на Фонда за солидарност на ЕС и Европейския механизъм за гражданска защита***Представяне на проблема:**

Досега държави-членки, засегнати от сериозни суши никога не са кандидатствали за подкрепа от Фонда за солидарност на ЕС (ФСЕС). Също така те не са искали и помощ за гражданска защита за получаване на спешни доставки на вода.

В перспектива:

На ниво ЕС:

- Потвърждаване на готовността на Комисията да разгледа изцяло всяка молба за подкрепа от **ФСЕС**, отправена от държава-членка, която е сериозно засегната от суша, като в същото време се проверява дали молбата не е косвен резултат от неефективно управление на водите и подходящите планове за управление на сушите са налице.
- В контекста на регламента за **ФСЕС**, да се разгледа дали е необходимо да се направи по-нататъшен напредък по отношение на дефинирането на критериите и допустимите действия, за да се позволи на **ФСЕС** да реагира по-добре при събития, свързани със суши.
- **Механизмът за гражданска защита** ще разгледа всички възможности за включване на въпроси, свързани със сушите в бъдещите годишни работни програми. Една от целите ще бъде да се идентифицират всички възможности за подкрепа в случаи на сериозни суши, имащи последици като горски пожари и да се постави за цел използването и допълването на оскъдните разполагаеми ресурси по най-добрия възможен начин.
- Експертната група за гражданска защита при системи за ранно предупреждение ще бъде помолена да разработи подход за оптимизиране на използването на системата за ранно предупреждение при суши на европейско и национално ниво и да предвиди всяко действие по подготовката на гражданска защита.

2.4. Разглеждане на нова инфраструктура за доставяне на вода

Представяне на проблема:

В региони, където всички превантивни мерки са приложени в съответствие с йерархичността на възможните решения за справяне с проблема с недостига на вода (от пестене на вода до политика за оценка на водата и алтернативни решения), и отдавайки нужното внимание на измерението разходи/ползи, както и където търсенето все още превишава наличието на вода, създаването на допълнителна инфраструктура може при дадени обстоятелства да се идентифицира като друг възможен начин за смекчаване на въздействието на сериозни суши.

Съществуват няколко възможни начини за разработване на допълнителни водни инфраструктури, като съхраняване на повърхности или подземни води, трансфери на води или използване на алтернативни източници.

Изграждането на нови бентове за доставка на вода и водни трансфери са обект на законодателството на ЕС. Прекъсването или трансферите на потоци неизменно променят статуса на водните обекти и като такива са обект на специфични и стриктни критерии. Освен това, големите проекти често предизвикват социални и политически конфликти между донори и получаващи басейни, което поставя под въпрос тяхната устойчивост.

Алтернативни възможности като обезсоляване или повторна употреба на отпадъчни води все по-често се разглеждат като потенциални решения в Европа. Всяка окончателна позиция на Комисията по тези възможности ще трябва да се основава на по-нататъшна работа по оценка на риска и въздействието като се вземат под внимание специфичните биогеографски условия в отделните държави-членки и региони.

В перспектива:

На ниво ЕС:

- До края на 2008 г. да се подготви оценка на Комисията на всички алтернативните възможности.

На национално ниво:

- Да се осигури цялостното вземане под внимание при екологичната оценка на всички неблагоприятни въздействия, свързани с всяка допълнителна инфраструктура за доставяне на вода като бендове или фабрики за обезсоляване. Измененията, очаквани като възможна последица на климатичните промени и целите, които трябва да се постигнат в рамките на Европейската енергийна политика, трябва да бъдат взети под внимание цялостно, за да се избегне каквато и да е несъвместимост.

Добри практики:

В момента се осъществяват изследователски проекти като MEDINA⁷ и MEDESOL⁸ (Шеста изследователска рамкова програма) с цел да се минимизира обема на солевия разтвор или да се намали потреблението на енергия при обезсоляване.

2.5. Насърчаване на ефективните водни технологии и практики

Представяне на проблема:

Всички икономически сектори трябва да продължат да развиват ефективни по отношение на водата технологии и практики. Резултатите по отношение на водата все още биха могли да бъдат значително подобрени в Европа като цяло. В някои региони до 30 % от обема на употребяваната в сградите вода би могла да бъде спестена⁹. В някои градове течовете в публичните мрежи за доставяне на вода могат да превишат 50 %. Наличието на подобно разхищаване на вода е признато и в напоителните мрежи. В допълнение към подобряването на технологиите, повишаването на качеството на практиките при управление на водите е важен инструмент във всички сектори, където се използва огромно количество вода (напр. селско стопанство, промишленост или туризъм).

⁷ MEDINA : базирано на мембрана обезсоляване: интегриран подход.

⁸ MEDESOL: обезсоляване на морската вода чрез иновативна мембранна дестилационна система, зареждаща се със слънчева енергия.

⁹ Ecologic, юни 2007 г.

В перспектива:

На ниво ЕС:

- Разглеждане на разработването на стандарти за използващи вода механизми като напоителни системи и друго използващо енергия фермерско оборудване.
- Разглеждане на разработването на законодателство, което да обхване не използващи енергия продукти, включително и използващи вода механизми (кранове, душеве, тоалетни).
- Включване на критерии за водна ефективност и стандарти за характеристиките на сгради при хармонизирането на оценки за жизнения цикъл и екологични декларации за продукти.
- Разглеждане разработването на нова директива, подобна на Директивата за енергийните характеристики на сградите¹⁰ за техните характеристики по отношение на водата. Тя би могла да покрие кранове, вани и тоалетни, събиране на дъждовна вода и повторна употреба на "сива вода".
- Да се разгледа приемането на индикатор за изпълнение при използването на вода при преразглеждането на Регламента за СОУОСО, което трябва да се представи от Комисията. Да се работи за възможното постепенно сертифициране на всички сгради на европейските институции през следващите години.
- Да се насърчават подобрените изследвания на адаптирането на икономическите дейности към недостига на вода и сушите, водната ефективност и инструментите за вземане на решения.

На национално ниво:

- Насърчаване възприемането на обвързващи критерии за характеристиките на новите сгради и за публични и частни мрежи със системи от глоби при прекомерни течове.

На национално ниво и ниво ЕС:

- Разработване на доброволни споразумения с всички икономически сектори, които се нуждаят от вода (строители, строителни мениджъри, производители, работещи в сферата на туризма, земеделски производители, местни органи на власт) за развитието на по-благоприятни по отношение на водата продукти, сгради, мрежи и практики.

¹⁰ Директива 2002/91/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 16 декември 2002 година относно енергийните характеристики на сградите.

Добри практики:

В редица градове в Испания бяха започнати проактивни програми за пестене на вода и те са дали значителни резултати. През 1997 г. в Сарагоса е започната всеобхватна програма, основана на осъвременени водни механизми и оборудване, въвеждане на отчитане и повишаване на обществената информираност. Нейното прилагане е довело до спестяване на 1,2 милиарда литри вода годишно и най-ниското дневно ниво на потребление на вода на глава от населението в Испания (961 литра дневно на човек).

2.6. Насърчаване появата на култура на пестене на вода в Европа

Представяне на проблема:

Развиването на отговорна и ефективна култура на пестене на вода изисква активна политика за повишаване на информираността, в която трябва да се включат всички сектори, свързани с водата. Информацията, образованието и обучението са приоритетни сфери на действие.

Потребителите изискват все повече информация за начина, по който се използва водата на всички етапи от промишлената или свързана с храните селскостопанска обработка. Етикетването е ефективен начин за предоставяне на целенасочена информация на широката публика за характеристиките на водата и практиките за нейното устойчиво управление. Трябва да се насърчи маркетинга на дори още по-ефективни механизми или благоприятни по отношение на водата продукти.

В съответствие с Корпоративната социална отговорност (КСО), икономическите оператори, свързани със схеми за качество или сертификация трябва да бъдат насърчавани да разработват продуктите си на базата на демонстрирана ефективност при използване на водата.

В перспектива:

На ниво ЕС:

- Да се изследва заедно с Европейския бизнес алианс за КСО възможността за стартиране на инициатива на алианса за ефективно използване на водата.
- Да се насърчи включването на правила за управление на водата в съществуващите и бъдещите схеми за качество и сертифициране.
- Да се проучи, където е уместно, възможността за разширяване на съществуващите схеми на ЕС за поставяне на етикети с цел да се стимулират водно ефективни механизми и благоприятни по отношение на водата продукти.

На национално ниво:

- По-нататъшно насърчаване на развитието на образователни програми, консултантски услуги, обмен на добри практики и големи комуникационни целеви кампании, фокусирани върху въпроси, свързани с количеството на водата.

Добри практики:

През лятото на 2006 г. във Франция бе стартирана национална кампания, озаглавена „Ще получи ли всеки достатъчно вода?“. Тази кампания, основана на телевизионни и радио клипове, насърчава индивидуалните усилия за пестене на вода. Обществеността сметна, че посланията са убедителни. 88% са казали, че полагат усилия да пестят вода.

2.7. Подобряване на знанията и събирането на данни

2.7.1. Информационна система за недостига на вода и сушите в Европа

Представяне на проблема:

Достоверна информация за мащаба и въздействието на недостига на вода и сушите е необходима за вземащите решения на всички нива. За осигуряване съпоставимост на данните на ниво ЕС са необходими съвместни дефиниции. Наскоро публикуваната Европейска информационна система за водите (ЕИСВ) ¹¹ предоставя идеалната платформа за интегриране и разпространение на такава информация.

В перспектива:

- Да се представи годишна европейска оценка, базирана на одобрени индикатори и данни, предоставени от държавите-членки и заинтересованите лица на Комисията или на Европейската агенция за околна среда на годишна основа.
- Напълно да се използват услугите на Глобалното наблюдение на околната среда и сигурността (ГНОСС) за доставка на космически данни и инструменти за мониторинг в подкрепа на политики за водата, планирането на използването на вода и подобряване на практиките за напояване.

2.7.2. Възможности за изследвания и технологично развитие

Представяне на проблема:

Подкрепата, координацията и разпространението на усилията за изследвания между ЕС и националните нива ще осигурят най-доброто съвпадение между нуждите от изследвания и това, което се предлага на обществото, включително на хората от практиката и тези, които разработват политиките. LIFE+ и трансграничните програми в рамките на Европейския инструмент за добросъседство и партньорство (ЕИДП) за управление на недостига на вода и сушите трябва да се координират. В това отношение би трябвало да се търсят синергии между политиката и изследванията.

¹¹ <http://water.europa.eu>

В перспектива:

- Разпространяване и улесняване на използването и експлоатирането на резултатите от изследванията по въпросите на недостига на вода и сушите.
- Да се изследват, засилват и насърчават изследванията и технологичните действия в тази област, включително развитието на мрежи в рамките на възможностите, които може да предостави Седмата рамкова изследователска програма. Тези изследователски резултати могат да започнат да бъдат оперативни и интегрирани в политиката до 2009 г.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

На предизвикателствата, свързани с недостига на вода и сушите, е необходимо да се гледа както като на значим екологичен проблем, както и като на предпоставка за устойчив икономически растеж в Европа. В момент, когато ЕС се стреми да съживи и даде сила на икономиката си и да продължи да има водеща роля за справянето с климатичните промени, разработването на ефективна стратегия за водна ефективност може да окаже съществен принос.

Настоящото съобщение идентифицира първи набор от възможности по отношение на политиката с цел да се започне широко мащабен дебат за адаптирането към недостига на вода и сушите, две явления които потенциално могат да се разраснат в контекста на климатичните промени. Вариантите, предложени в съобщението, могат вече да започнат да дават резултати в кратък срок. Следователно Комисията вярва, че трябва да бъде направено повече за плавното въвеждане на тези мерки на ниво ЕС. В този смисъл е важно да се разгледа ролята, която последните изследователски достижения могат да играят при правенето на политиките. Комисията ще направи преглед на напредъка към поставените ориентири и ще направи отчет по тях пред Съвета и Европейския парламент. Докладът ще бъде представен в контекста на Форума на заинтересованите страни, който ще се състои през 2008 г.

Имайки предвид дискусиите по настоящото съобщение в Съвета на министрите, започващи с неформалния Съвет по околна среда на 1 септември 2007 г., и в Европейския парламент, както и резултатите от гореспоменатия доклад, Комисията ще обмисли последващи инициативи и действия през следващите няколко години.